

กระทู้ถามที่ ๒๐๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑ มิถุนายน ๒๕๓๗

เรื่อง กรมโยธาธิการสำรวจและเจาะบ่อนบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้ราษฎรมีน้ำบริโภคและเลี้ยงสัตว์
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้าได้รับการร้องเรียนจากราษฎรจำนวนมากว่า ขอให้ทางกรมโยธาธิการ กองพัฒนา
บ่อนบาดาลไปทำการสำรวจและเจาะบ่อนบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง และช่วยพัฒนาชนบททำให้ราษฎร
ได้มีน้ำสะอาดไว้เป็นน้ำดื่ม น้ำใช้ ซึ่งขณะนี้กำลังเดือดร้อนมากเพราะภัยแล้งที่ติดต่อกันมาหลายปี แต่ละ
หมู่บ้านมีประชากรเพิ่มมากขึ้น แต่ปริมาณน้ำที่จะใช้ในการเพาะปลูก การบริโภคมีไม่เพียงพอกับความ
ต้องการ การที่รัฐบาลนำรถบรรทุกน้ำไปแจกนั้นใช้งบประมาณที่สูงมาก แต่ก็ได้นำไม่พอให้ราษฎรบริโภค
และได้รับไม่ทั่วถึงกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแผนและนโยบายแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำและจะทำให้ราษฎรในชนบทได้มีน้ำใช้
อย่างไรบ้าง ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และเป็นการถาวร ขอทราบรายละเอียด

๒. ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗ กรมโยธาธิการไปทำการสำรวจเจาะบ่อนบาดาล เพื่อ
แก้ปัญหาภัยแล้งให้ราษฎรได้มีน้ำบริโภค ใช้ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ได้ที่จังหวัด เป็นจำนวนกี่บ่อ
ขอทราบรายละเอียด

๓. ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมโยธาธิการมีนโยบายจะสร้างประปาหมู่บ้านขนาดเล็กตามแบบ
ของ รพช. เพื่อช่วยหมู่บ้านในชนบทไว้จำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิคม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

พรรคชาติไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๐๕ ร.

ของ นายนิยม วรรณวิญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี

เรื่อง กรมโยธาธิการสำรวจและเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้ราษฎรมีน้ำบริโภคและเลี้ยงสัตว์

ข้าพเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดังนี้

ข้อ ๑ ที่ถามว่า รัฐบาลมีแผนและนโยบายแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำและจะทำให้ราษฎรในชนบทได้น้ำใช้อย่างไรบ้าง ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และเป็นการถาวร ขอทราบรายละเอียด

ขอเรียนว่า จากมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๕ ได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมโยธาธิการ กรมทรัพยากรธรณี กรมอนามัย และกรป.กลาง ดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งรุนแรง ๒๘,๔๓๕ หมู่บ้าน ให้หมดสิ้นไปภายใน ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘) โดยมีเป้าหมายดังนี้

(๑) พ.ศ. ๒๕๓๖ ดำเนินการแก้ไขในหมู่บ้านแล้งซ้ำซาก ๖,๔๒๕ หมู่บ้าน

(๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ดำเนินการแก้ไขในหมู่บ้านแล้งรุนแรง ๑๑,๐๐๐ หมู่บ้าน

(๓) พ.ศ. ๒๕๓๘ ดำเนินการแก้ไขในหมู่บ้านแล้งรุนแรง ๑๑,๐๑๐ หมู่บ้าน

โดยมีมาตรการที่คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาภัยแล้งกำหนดขึ้นดังนี้

๑. ให้ทุกจังหวัดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาภัยแล้ง ทำการสำรองน้ำ และใช้น้ำอย่างประหยัด ตลอดจนขอความร่วมมือจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งด้วย

๒. ให้ทุกจังหวัดทุกอำเภอตรวจสอบบ่อน้ำบาดาล หากชำรุดเสื่อมประสิทธิภาพให้ประสานกับหน่วยงานที่ทำการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ทำการซ่อมแซมเป่าล้างและขุดเจาะเพิ่มเติม

๓. ให้ทุกจังหวัดระดมกำลังคน รถยนต์บรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ และจัดสร้างถังเก็บน้ำกลางประจำหมู่บ้าน พร้อมทั้งจัดทำแผนแจกจ่ายน้ำให้เกิดความเป็นธรรมและเรียบร้อย โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นมา

๔. ให้ทุกจังหวัดรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้าง ซ่อมแซมพัฒนาแหล่งน้ำ และการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทราบทุก ๑๕ วัน จนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะสิ้นสุด

๕. ให้ทุกจังหวัดดำเนินการอย่างเร่งด่วน ในกรณีดังต่อไปนี้

๕.๑ แจกทุกอำเภอที่เกิดสถานการณ์หรือคาดว่าจะเกิด จัดทำแผนที่สถานการณ์ภัยแล้ง รวมทั้งจัดทำแผนแก้ไขปัญหาน้ำไว้ให้เป็นปัจจุบัน สามารถใช้ประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาน้ำได้ตลอดเวลา

๕.๒ ให้นายอำเภอเข้าตรวจเยี่ยมและช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้งอย่างทั่วถึง

๕.๓ ให้นายอำเภอประชุมราษฎรเพื่อสอบถามความต้องการโครงการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาน้ำภัยแล้งของหมู่บ้าน

๕.๔ ตรวจสอบถึงเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพื่อจัดทำเป็นถังจ่ายน้ำกลางประจำหมู่บ้าน หากไม่มีก็ให้ดำเนินการรวบรวมถังน้ำเหล็กอาบสังกะสี ความจุ ๕๐๐ แกลลอน และถังน้ำอื่นๆ นำไปจัดตั้งเป็นศูนย์จ่ายน้ำกลางประจำหมู่บ้านให้ทั่วถึง และสำรองน้ำไว้ให้พร้อม และนำน้ำไปเติมให้เพียงพอแก่การใช้อุปโภคบริโภคของราษฎร โดยใช้เกณฑ์คำนวณปริมาณน้ำ ๕๐ ลิตร ต่อคน ต่อวัน

๕.๕ ให้จังหวัดสั่งซื้อเครื่องมือ เครื่องจักรกลที่มีอยู่ทำการขุดลอกและพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำภัยแล้ง โดยใช้จ่ายจากเงินสะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

สำหรับกิจกรรมที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ คือ

๑. ประเภทภาชนะ เก็บน้ำ ได้แก่ การก่อสร้างถังปูนฉาบ ถัง คสล. ตามขนาดและความจุต่างๆ การจัดหาภาชนะเก็บน้ำ เช่น โถง ถังเหล็กอาบสังกะสี และถังไฟเบอร์กลาส

๒. ประเภทแหล่งน้ำ ได้แก่ การขุดเจาะบ่อนบาดาล บ่อน้ำตื้น และสระน้ำ

๓. ประเภทการพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ การพัฒนาบ่อนบาดาลที่มีปริมาณน้ำเพียงพอทุกฤดูกาล เป็นระบบประปาหมู่บ้าน และการพัฒนาน้ำจากภูเขาหรือน้ำตกเป็นประปาภูเขา

๔. ประเภทการบริการ ได้แก่ การนำน้ำไปแจกจ่ายตามจุดต่างๆ ที่ร้องขอและนำไปเติมในถังน้ำกลางประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ราษฎรนำไปใช้อุปโภคบริโภคต่อไป

ในส่วนของการระดมมหาชาติไทย ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัด ได้จัดทำแผนปฏิบัติการและมาตรการแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนน้ำ ดังนี้

๑) การประปานครหลวง จัดทำแผนการผลิตและจ่ายน้ำประปาให้สามารถมีน้ำเพียงพอับความต้องการของประชาชนในการดำรงชีวิตประจำวันได้ตามมาตรฐานคุณภาพชีวิต และจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ลดความฟุ่มเฟือยการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ

๒) การประปาส่วนภูมิภาค ดำเนินการเช่นเดียวกับการประปานครหลวง และจัดทำแผนการสนับสนุนแจกจ่ายน้ำฟรีเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง นอกเขตจำหน่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคด้วย

๓) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนภูมิภาคท้องถิ่น ให้แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและน้ำอุปโภคบริโภคเป็นลำดับแรก โดยปรับแผนงานโครงการไปจัดทำ การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบประปาหมู่บ้าน ขุดบ่อบาดาล บ่อน้ำตื้น ขุดลอกคู คลอง หนองน้ำ รวมทั้ง จัดสร้างภาชนะเก็บกักน้ำ ถังน้ำคอนกรีต ถังน้ำไฟเบอร์กลาส ฯลฯ

สำนักงานสารสนเทศ กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์สถานการณ์ภัยแล้ง และ รณรงค์ให้ประชาชนลดความฟุ่มเฟือยการใช้น้ำในกิจกรรมบางประเภท

๔) กรมการพัฒนาชุมชน พิจารณาให้มีการใช้จ่ายเงินตามโครงการพัฒนาตำบล เน้นหนัก ทางด้านโครงการประเภทแหล่งน้ำและภาชนะเก็บน้ำเป็นสำคัญเร่งด่วนในลำดับแรก และทำหน้าที่ศูนย์กลาง ข้อมูลหมู่บ้านแล้งรุนแรง ๑๑,๐๐๐ หมู่บ้าน

๕) กรมการปกครอง/สำนักงานเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๕.๑ ประสานงานทุกส่วนราชการเพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์น้ำ และแจ้งเตือนภัย ให้ประชาชนแต่ละพื้นที่ทราบทุกระยะ

๕.๒ ประสานแผนการแก้ไขปัญหากล้งกับทุกส่วนราชการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ ประชาชนมีน้ำกินน้ำใช้ตามความต้องการในระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตประจำวัน

๕.๓ กำหนดมาตรการแก้ไขเฉพาะหน้า ระยะสั้น และระยะตลอดสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๕.๔ รายงานสถานการณ์ความเดือดร้อนเสียหายและการปฏิบัติงานช่วยเหลือให้ผู้บังคับบัญชา ทุกระดับทราบ ทุกระยะจนกว่าสิ้นสุดภัยแล้ง

๕.๕ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม ผลการจัดสรรน้ำในแต่ละพื้นที่ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ จนถึงหมู่บ้าน

๖) หน่วยราชการท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเมืองพัทยา) ที่มีกิจการประปาดำเนินการสำรองแหล่งน้ำดิบ สำหรับการผลิตน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการ ของประชาชน ตลอดจนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งสิ้นสุด

๗) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำหมู่บ้านแล้งรุนแรง ๑๑,๐๐๐ หมู่บ้าน ด้วยการขุดบ่อบาดาล ขุดบ่อน้ำตื้น สร้างระบบประปาหมู่บ้าน สร้างถังเก็บน้ำ และด้วยวิธีการ อื่นๆ กำหนดความรับผิดชอบ ดังนี้

๗.๑ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท รับผิดชอบหมู่บ้านแล้งรุนแรงในภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนล่าง

๗.๒ กรมทรัพยากรธรณี รับผิดชอบหมู่บ้านแล้งรุนแรงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๗.๓ กรมโยธาธิการ รับผิดชอบหมู่บ้านแล้งรุนแรงในภาคตะวันออกและภาคใต้

๗.๔ กรมอนามัย รับผิดชอบหมู่บ้านแล้งรุนแรงในภาคกลาง

๗.๕ กรป. กลาง รับผิดชอบหมู่บ้านแล้งรุนแรงในภาคเหนือ

๘) จังหวัด อำเภอ ที่ประสบภัยแล้ง ดำเนินการ ดังนี้

๘.๑ จัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง ระดับจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ

๘.๒ จัดเตรียมเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยชักซ้อม อบรม และกำหนดวิธีการปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอน

๘.๓ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมกำลังคน ยานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งการกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

๘.๔ สำรวจปัญหาและความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายแล้งรุนแรง และหมู่บ้านอื่นตามลำดับความสำคัญ

๘.๕ จำแนกข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ โดยกำหนดให้หมู่บ้านเป้าหมายแล้งรุนแรง เป็นหมู่บ้านเป้าหมายแรกในการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งหมู่บ้านอื่นที่อำเภอ/กิ่งอำเภอ กำหนดเป็นเป้าหมายการช่วยเหลือในลำดับต่อไป

๘.๖ จัดให้มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๓๖

๘.๗ ประเมินผลเสถียรภาพสถานการณ์ เพื่อพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภาวะภัยแล้ง ให้ถือหลักการลดจำนวนหมู่บ้านเป้าหมายแล้งรุนแรง และลดความเดือดร้อนของราษฎรได้มากที่สุดเป็นสำคัญ

๘.๘ ประสานงานกรมชลประทาน เพื่อทราบปริมาณน้ำดินที่สามารถจัดสรรให้แก่ละพื้นที่ทุกช่วงเวลา ๑๕ วัน และติดตามข้อมูลระดับความเต็มของแม่น้ำต่างๆ ที่ติดต่อกับทะเล เพื่อทำการป้องกันเรือกสวน ไร่ นา ที่จะประสบความเสียหาย

ข้อ ๒ ที่ถามว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๗ กรมโยธาธิการไปทำการสำรวจเจาะบ่อนบาดาล เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้ราษฎรได้มีน้ำบริโภค ใช้ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ได้ก็จังหวัด เป็นจำนวนกี่บ่อ ขอทราบรายละเอียด

ขอเรียนว่า กระทรวงมหาดไทยโดยกรมโยธาธิการ ได้ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหากภัยแล้งให้ราษฎรมีน้ำบริโภค การเกษตร และเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๗๕ จังหวัด เป็นจำนวน ๖,๗๗๘ บ่อ

ข้อ ๓ ที่ถามว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมโยธาธิการมีนโยบายจะสร้างประปาหมู่บ้านขนาดเล็กตามแบบของ รพช. เพื่อช่วยหมู่บ้านในชนบทไว้จำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

ขอเรียนว่า กรมโยธาธิการไม่มีนโยบายที่จะสร้างประปาหมู่บ้านขนาดเล็กตามแบบของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เนื่องจากกรมโยธาธิการได้มีโครงการสร้างประปาหมู่บ้านที่เป็นแบบของกรมโยธาธิการที่ได้กำหนดไว้ และในปีงบประมาณ ๒๕๓๘ กรมโยธาธิการจะดำเนินการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน จำนวน ๒,๐๐๐ แห่ง ดังนี้

๑. ประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ (สำหรับหมู่บ้านขนาดใหญ่) จำนวน ๘๐ แห่ง
๒. ประปาหมู่บ้านขนาดมาตรฐาน ก. (สำหรับหมู่บ้านขนาดกลาง) จำนวน ๔๒๐ แห่ง
๓. ประปาหมู่บ้านขนาดมาตรฐาน ข. (สำหรับหมู่บ้านขนาดเล็ก) จำนวน ๑,๕๐๐ แห่ง